

NAPIHIREK

Pesti rajzok

Városliget.

Ünnep délelőtti van. A tóparton csónakra váró fiatalok állodogálnak s a víz szeliden türi a botorkáló evezők csapkodásait. A híd sétáló emberek tömege nyüzsg. A Stefánia-úton elegáns fogatok porzanak s a ligeti fák az őszi érzetével lehelnek már valami csöndes szomorúságot.

A tömegben találok magam, a híd, a fénylő víz fölött.

— Tetszik tudni, Mongol-országban...

Háttra nézek. Egy szürkeruhás hölgy halad el mellett, balján egy fekete ruhás férfival. Az arcukból nem látok semmit, csak a hajuk színéből s a válluk állásából következtetem, hogy már túl vannak a tavaszon. A férfi beszél, civkerek a hölgy felé hajlik, civkerezsinórja végigfut fehér gallérján s a keze olyan gesztust mutat, mintha a földgömb egy szeletét fogná.

— Tetszik tudni, Mongol-országban... — mondta a férfi

Talán már járt a mongolok földjén, talán ezután fog járni, de annyi bizonyos, hogy most mindketten ott járnak.

A hídön összeolvad a sok emberi hang. Egy-egy elkapott szó a szívre, a kenyérre, erre a két örök témára utal. A mában él, hevül, remél és aggódik mindenki. Aki itt sétál, az mind a Városligetben van.

Csak két ember szeme tapad egy nagyon ritkán említett földre a földgömbnek Szeretnék utánuk szólni:

— Engedjék meg, kérem, hogy önökkel utazhassam.

Falu Tamás.

— (A prágai meteorológiai intézet időjárás-jelölése augusztus 22-ére): Az időjárás kedvezőtennebbre fordul; esőre hűlő szeles idő várható.

— (Az új pápai nuncius csütörtökön érkezik Prágába.) Marmaggy pápai nuncius a prágai pápai nunciatura titkárságának közlése szerint csütörtökön este érkezik Prágába.

— (Benes a népszövetségi ülés elnökjelöltje.) A Prager Tagblatt arról értesül, hogy a szeptember 3-án Genfben összeülő népszövetségi ülés elnökjelöltjéül Benes dr.-t és Motta svájci szövetségi tanácsost emlegetik.

— (Tuka ezentul részt vesz a néppárt gyűlésén.) Tuka Béla dr., a Slovák főszerkesztője a Lidové Noviny értesülése szerint ezentul részt fog venni a slovák néppárt gyűlésén. A párt vasárnapi orol-ünnepén Holiesban Hlinka Andrásal együtt fog megjelenni és beszédet is fog tartani.

— (Wirth Moszkvában.) Moszkvából táviratozzák: Wirth dr. volt német birodalmi kancellár ma Moszkvába érkezett.

— (Szigorubb ellenőrzés lesz a cseh-szlovák-román határon.) Braitanu Vintila pénzügyminiszter személyesen járt el Máramarosszigeten, hogy az adókövetési munkákat ellenőrizze. Ez alkalommal a pénzügyminiszter megállapította, hogy Máramarosszigeten aránytalanul sok olyan ügynök tartózkodik, akik rendszeres csempészéssel foglalkoznak. A határon folyó nagyarányú csempészes megakadályozása céljából a pénzügyminiszter el fogja rendelni a cseh-szlovák-román határnak határőrközegeikkel való megerősítését.

— (Szeptemberben összeül a Duna-bizottság.) Bécsből jelentik: Szeptember elején kezdődik a Duna-bizottság kilencedik ülészsaka.

— (Kicsérlik a párisi és washingtoni angol követeket.) Londonból táviratozzák: A párisi és washingtoni angol követeket legközelebb leváltják.

— (Leleplezték Petőfi aggteleki emléktábláját.) Budapesti szerkesztőségünk jelenti: Vasárnap leleplezték az aggteleki cseppkőbarlang bejáratánál a Petőfi-emléktáblát. Az ünnepséget egybekötötték az Andrássy- és Pálk-centennáriummokkal.

— (Gyászistentiszelet a máltai lovagrend prágai templomában.) Jelentettük tegnap, hogy békási Békésy Sándor dr. követségi tanácsos, a prágai magyar követség kereskedelmi igazgatója váratlanul elhunyt. Békésy a magyar külügyi szolgálat egyik legderekabb, legértékesebb tagja volt. Pályáját a kereskedelmi miniszteriumban kezdte, ahol már fiatal korában több fontos külföldi megbízása volt. Szaktudósítokként működött Münchenben, majd Konstantinápolyban, végül pedig Bernben. Ez állásából került a magyar külügyi szolgálatba az összeomlás után. Békésyt, aki mint ember rendkívüli előzékenységgel és szívóssággal sok barátot szerzett, mindazok, akik ismerték, őszintén fogják gyászolni. A prágai magyar követség az engesztelő gyászmisét augusztus 27-én tartja meg a máltai lovagrend prágai templomában.

— (Kivándorlók.) Tegnap a Csekk Slovo értesülése szerint százegy szlovák kivándorló utazott Prágából Amerikába.

— (A német nemzeti szocialisták pártnapja.) Egeri tudósítónk jelenti: A cseh-szlovákiai német nemzeti szocialista párt szombaton tartotta pártnapját, amelyen a párt vezetősége jelentést tett a politikai helyzetéről és a párt álláspontjáról. A párt a földbirtokreform és az erdők államosításának kérdésében kívánságait a következő pontokban foglalta össze: a földbirtokhivatal újjászervezése, a földbirtoktörvények novellázása és a földbirtokreform által károsult német munkások, tisztviselők és alkalmazottak kártalanítása. A párt továbbá határozati javaslatot fogadott el, amelyben a parlament fölöttelátást és új választások kiírását követelik. Egy másik határozati javaslatban messzemenő adókönyvitéseket kérnek. Elnökké Knirsch Hans képviselőt, alelnökké Jung Rudolfot és Galle Józsefet választották.

— (Új fővárosa lesz Braziliának.) Rio de Janeiroból írják, hogy egy francia konzorcium azt az ajánlatot tette a brazilai kormányra, hogy a goyezi fensíkon létesítendő főváros előépítkezési munkálatait a saját költségén elvégezteti. Az új város alapkövét a brazilai függetlenség ünnepén fekteték le ünnepélyes formák között s ki is jelölték az új főváros és környéke számára tizenháromezer négyszögkilométer területet.

— (Kiütéses tifuszjárvány Vág-Besztercén.) A közegészségügyi minisztérium jelenti: Vág-Besztercén vándorcigányok behurcolták a kiütéses tifuszt. Az állami egészségügyi autószerzőp azonnal Vág-Besztercénre vonult és elkülönítette a betegeket. A járványnak három községben eddig tíz betege van. Az autószerzőp Bures nevű orvosa szintén megbetegedett kiütéses tifuszban s most a tencsényi kórházban haldoklik.

— (Az érsekvári egyetemi hallgatók.) (Katolikus kör egyetemi csoportja) augusztus 25-ére hirdetett műsoros táncestélyüket szeptember 1-én, szombaton este tartják meg Érsekvárváron. Műsoron szerepel a többi között Tóth Lászlónak Májusha című verses egyfelvonásosa, mely Pierrot, Colombina, Arlecchino történetét mutatja be. A rendezőség vidékre meghívottak kiűld ki.

— (A szovjetkormány a nemzeti kisebbségek kulturájáért.) Moszkvából táviratozzák: A szovjetkormány a nemzeti kisebbségek kulturális céljaira augusztus hónapra 2500 aranyrubelt utalt ki. Ebből az összegből az eszt nemzeti kisebbség 600, a tatár 270 aranyrubelt kap, míg az összeg hátralévő részét a többi nemzeti kisebbség között osztják föl.

— (Közvetlen távirösszeköttetés London és Moszkva között.) Moszkvából táviratozzák: A London—Moszkva közvetlen távirforgalmat az archagelszki kábelvonal rendbehozatala révén ismét helyreállították.

— (A koreai árvízkatasztrófiának.) mint Söulból jelentik, 1346 halottja van.

— (Aki Magyarországot élte egy szokomulatságon.) Pozsonyi tudósítónk jelenti: Érdekes igazatst pert tárgyalat augusztus 20-án, hétfőn a pozsonyi ítélőtábla felebbesési tanácsa Drobohlay dr. táblabíró elnöklésével. A vádlottak padján Alaksa Péter negyvenkét esztendő korponai (Hontmegye) mézárósmester ült, akik kétrendbeli igaztással vádolt a főállamiügysz. A slovák származású, de magyarul jól beszélő mézárósmester még 1921 szeptemberében Korponán a Ruman-féle vendégloben egy szokomulatságon vett részt, ahol kissé becsipett. Az egyik szomszédos asztalnál magyar nőtát énekelte egy társaság. Ezt hallva a mézárósmester, elküldte magát: „Éljen Magyarország!” Mikor Novák cseh örmester figyelmeztette, hogy ne provokáljon és slovák léteire hogyan mondhat ilyent, Alaksa azt felelte: „Csak nem éltetem Csehszlovágot, amikor a csehek nyuznak minket, slovákokat.” Az örmester erre megettette a feljelentést és a vádirat egy másik alkalommal elküldött igaztásáról is megemlékezett, amikor Alaksa azt mondta volna, hogy „hat cseh katonától sem jéd meg” és ugyanekkor becsmérőleg nyilatkozott volna a csehekről. A besztérebányai törvényesék, amely első fokon tárgyalta a mult évben a bűnügyet, az első ízben elküldött igaztás vádjá alól felmentette Alaksa mézáróst, mert nem látott szávaiban igaztást és beigazolvá látta ittaságát. A második igaztás — a cseh nemzet szidalmazása — miatt elítélte a vádlottat 14 napi elzárásra, átváltoztatható kétszáznyolcvan korona pénzbüntetésre. A felmentő ítélet ellen és a minősítés miatt az ügyészség felebbesített. A hétfői táblai tárgyaláson, amely nyilvános volt, megjelent a vádlott és azzal védekezett, hogy nem Magyarországot, csak a magyarokat élte, már pedig ezeket mint cseh-szlovákiai kisebbségeket szabad éltetni. A tábla megváltoztatta az elsőfoku bíróság ítéletét és bűnsnek mondotta ki Alaksát kétrendbeli igaztás vétségében, amittől összbitűtetésül harmincöt napi elzárásra, átváltoztatható hétésszáz korona pénzbüntetésre ítélte. A megokolás szerint az a kiáltás, hogy: „Éljen Magyarország” alkalmas arra, hogy a nemzetiségeket egymás ellen igazassák. A másik kijelentése pedig arra alkalmas, hogy a slovákokat a cseh nemzet ellen igazassa. Az elítelt ártatlanságát hangoztatva tudomásul az ítéletet, amely jogerős. Alaksa elkeseredetten jelentette ki, hogy a bűntétést inkább leül, mert hétszáz koronát a rossz keresetj viszonyok miatt képtelen megfizetni.

— (A belga sajtó a belga-magyar viszonyról.) A „La Nation Belge” augusztus 15-iki száma vezető helyen „Magyarországgal való viszonyunk” címmel nagy cikket közöl. A „La Nation Belge” cikke, melynek derekát Török, brüsszeli magyar konzullal folytatott beszélgetés alkotja, értékes dokumentuma annak, hogy a politikai ellentéteket legyőzi idővel a gazdasági érdek. A nagy szövőipari, papír és üvegimportra szoruló Magyarország a legnagyobb mértékben felkeltette a belga töke érdeklődését, melyet különben is féltékenyvé tette a francia ipar magyarországi térhódítása. Az érdeklődés megvan, ez pedig garancia arra, hogy az utban levő akadályok elhárításával ismét a régi barátságos viszony fog helyreállni a két ország között.

— (Vádirat Stromfeld ellen.) Budapesti szerkesztőségünk jelenti telefonon: A budapesti rendőrség — mint ismeretes — tavasszal előzetes letartóztatásba helyezte Stromfeld Aurél volt vezérkari ezredes, a vörös hadsereg volt vezérkari főnökét az állami és társadalmi rend védelméről szóló törvénybe ütköző bűncselekmény miatt. Az ügyészség most készítette el vádiratát, mely szerint „Emberbaráti egyesület” címmel titkos kommunista társaság létesült, amely állandóan összeköttetésben állott a kommunistákkal, sőt a moszkvai III. Internacionálé vezetőivel is. A tizenegy letartóztatott közül Csrepka János asztalos terhelően vallott Stromfeld ellen. A vádtaadás augusztus 31-én tárgyalja a vádirat elleni kifogásokat.

— (Az olasz korona új lovagja.) Rómából táviratozzák: Mussolini ma kihallgatáson fogadta Tiraboschit s közölte vele, hogy a király őt az olasz korona lovagjává nevezte ki.

— (Egy „cseh-szlovák” karriér története.) A fascista 28 Rijenben olvassuk az alábbiakat: — Válaszul a Csekk Slovónak, újabb bizonyítékát adjuk annak, hogy cseh nemzeti szocialista igazolvánnyal milyen könnyen lehet karriért csinálni. Rott Ferdinánd kassai postagazgató, Schleyder igazgató jóbarátja, akinek állandó lakása Prágában van (két szoba és konyha), Kassán is lakáshoz jutott. A kassai lakása, amely a postaigazgatóság épületében van, szintén két szobából, konyhából, fürdőszobából és a mellékhelyiségekből áll. Az igazgató ezenkívül ingyen kap villamos áramot, vizet, gázt és szemet. Rott ur nős, de gyermektelen. Felesége évente átlag kilenc hónapot tölt Kassán; az igazgató pedig, annak ellenére, hogy állandóan Szlovenszkóban tartózkodik, felveszi az ötvennégykoronás napidíját és a IV. rangosztályu fizetést. A kassai igazgatóság körzetében van rajta kívül még nagyon sok hozzá hasonló tisztviselő, aki noha állandóan Szlovenszkóban tartózkodik, nem bérel állandó lakást, hogy a napidíjakat fölvehesse. Rott, mint osztrák bürokrata, a forradalom után testétől-lelkéstől cseh nemzeti demokratá lett addig, amíg Stribny lett a postaügyi miniszter; azóta cseh nemzeti szocialista. Rott természetesen belépett a Szokol egyletbe is, noha a forradalom előtt ezt megtenni eszébe sem jutott. Rott 1920 februárjában került Szlovenszkóba, mint a VIII. fizetési osztályba tartozó postatitkár. 1921-ben pedig érdemei előismeréséül a IV. rangosztályba tartozó postaigazgatóság elnöké nevezték ki. (Érdemeit talán akkor szerezte, amikor a bolsevista betörés idején hősi módon Kassa kiűritése előtt egy héttel Zsolnára menekült, ahová nemsokára majdnem az egész személyzet követte.) Rott ur szóval egy és fél éven belül négyszer avanszált és jövedelme ma meghaladja az évi százezer koronát.

— (A szovjet új állami ünnepe.) Moszkvából táviratozzák: A mindenoroszok végrehajtó bizottsága elrendelte, hogy a szocialista köztársaságok alkotmánya elfogadásának napját ezentul állami ünnepként ünnepelik.

— (Lezuhanat spanyol léghajó.) Madridból táviratozzák: Siguenza mellett lezuhanat egy spanyol katonai léghajó. A bennülő három repülőtszist súlyosan megsebesült.

— (A somorjai tűzoltóság jubileuma.) Somorjáról írják: A somorjai önkéntes tűzoltóegylet augusztus 19. és 20-án ünnepelte fennállásának ötvenedik évfordulóját. Vasárnap hajnalban a tűzoltószázad zenekara ébresztővel bejárta a várost, az őrtanya előtt Frank Károly parancsnok, az állománsnál pedig Vimmer József helyettes parancsnok fogadta az érkező pozsonyi, vágssellyei és a környékbeli tűzoltókat. A főtéren tábori istentiszelet volt. A szószeokról Nemes Kálmán református lelkész mondott beszédet. Ezután a Korona-vendéglő nagytermében diszko-gyűlés volt, amelyet bankett követett. Délután diszgyakorlat volt a Főtéren, majd támadást intéztek a kétemeletes Korona-vendéglő ellen. Utána a városban keresztül az összes szerekkel diszfölvonulás volt.

— (A falu és a város magyarságának ünnepe Somodiban.) Kassai tudósítónk jelenti: A kassai keresztényszociális kereskedelmi és magánalkalmazottak augusztus 19-én Somodi fürdőben nagyszerű népiünnepélyt tartottak, amelyen Kassáról és a vidékről több százan vettek részt. Már a kora reggeli órákban érkeztek az egész vidékről a kocsik és szekerek a vendégekkel. Délelőtti tábori istentiszelet volt külön a katolikusoknak, külön a reformátusok részére. A festői módon elkészített alkalmi oltároknál a városi és a falusi magyarság a kölcsönös szeretet jegyében imádkozott s hallgatta a szentbeszédet. Délután a kassai keresztényszociális párt műkedvelői rendeztek kabarét, majd táncmulatság következett, amely a legkedveltebb hangulatban csak a kora hajnali órákban ért véget. A népiünnepély igen kifejezően illusztrálta, hogy a keresztény szociális párt a falu népét milyen harmonikusan tudja a városi polgársággal összehozni. A mulatság szép erkölcsi és anyagi sikeréért főképpen Schusztar János keresztényszociális párttitkár és az agilisán működő rendezőgárdái illeti dicséret.

— (Megint lezuhanat egy francia repülőgép Németország felett.) Stuttgartból táviratozzák: A francia-román forgalmi társaság egy gépie szombat este Dätzingen mellett váratlan motorhiba miatt kénytelen volt lezállani. A repülőgépet, melynek nagyobb baja nem történt, a németek elkobozták. — Az Eschingen—Württemberg-vonalon egy második francia repülőgép is leszállni kényyszerült. A pilótát elfogták.

— (Budapestben lesz a legközelebbi esperantovilágkongresszus.) Genéből jelentik: Mivel a most lezárult nürnbergi esperanto-kongresszus a franciák és belgák elmaradása miatt nem dönthetett a jövő évi kongresszus székhelyéről, ebben a kérdésben az Esperanto Világösszevetség vezetősege határoz. A nagygyűléshez két meghívás érkezett; az egyik Bécs, a másik Szófia részéről. A jelen voltak többsége Szófia mellett foglalt állást. A világszövetség vezetősége azonban kijelentette, hogyha Magyarországról hivatalos meghívás érkezik, legszívesebben Budapestben tartanák meg a kongresszust. Ez ellen sem a franciának és belgáknak, sem pedig a kisantant esperantistáinak nem volna kifogása.

— (Ahol cseh ezresek hevernek.) Pozsonyból jelenti tudósítónk: A Savoy-kávéház terraszán Close József fizetőpincér egy pénztárcát talált hatvanhárom darab cseh ezresbankóval. Mauderba pozsonyi mézárósmester felejtette ott és csak órák múlva jött a keresésére. A pincér visszaadta neki. Jutalmul háromszáz koronát kapott a szorakozott mézárósmestertől.

— (Kolerajárvány Bagdad vidékén.) Bagdadból táviratozzák: A perzsa kulik között dúló kolerajárványnak Kadanban eddig 744, Bassorában pedig 76 áldozata van. A hatóságok erélyes intézkedései következtében a járványt sikerült elszigetelni.

— (Borzalmas autóbusszkatasztrófia Nizzában.) Nizzából táviratozzák: Egy amerikai kirándulókkl zsufolással megtelt omnibusz az uttestről a Var folyóba zuhanat. Hat utas meghalt, tizenhárom súlyosan megsebesült.

— (Bennégték a kigyulladt szállodában.) Ottawából (Kanada) táviratozzák: A Muska-ka nagyszálló leégett. A borzalmas tüzvész-mél kilenc vendég az életét veszítette, huszonöt pedig súlyosan megsebesült.

— (Csökken az angiai gyermekhalandóság.) Londonból táviratozzák: Az állami statisztikai hivatal kimutatása szerint április, május és június hónapban Anglia és Wales területén 196.000 gyermek született. Minden 1000 újszülött közül 66 meghalt az első életévben. Az előző évek halandóságához viszonyítva a gyermekhalandóság Angliában ismét csökkent 18 ezrelékkal.

— (Miklós cár újra kísért.) Az emberi hiszékenység határtalan a romantikus és misztikus dolgokkal szemben. Sokan vannak, akik például máig sem tudják elhinni, hogy Miklós cár és családja halott, hanem megvannak győződve arról, hogy valami csoda megmentette a cári család tagjainak életét. A Gazette de Charleroi, belga lapban Jules Barré a napokban azt írta, hogy Miklós cár és Mihály nagyherceg a franciaországi Les Choux községben laknak jelenleg Gourovitel és Luyokx álnév alatt. Barré óriási feltűnést keltő cikkében nem kevesebbet írt meg, mint azt, hogy a cárevics nemrég meglátogatta atyját. — A belga lap cikke természetesen alaposan felkavarta a francia sajtót. Elsősorban a Mercur de France foglalkozott vele és rövidre rá a riporterek egész hada lepte el Les Choux községet, hogy felkeresse az álnéven ott rejtőző cárt. A riporterek azonban hosszú orral tértek vissza kirándulásukról, mert Les Chouxnak összesen 700 lakosa van s a cár bizony nincsen a derék földmivelők között.